

1. Az önkormányzat és költségvetési szervei tulajdonában, illetve használatában álló, közfeladat ellátását szolgáló épületekkel kapcsolatos energetikai üzemeltetési és fenntartási feladatellátás

Összegző megállapítás	Az Önkormányzat és költségvetési szervei vezetői nem tettek eleget az Ehat. tv. -ből eredő kötelezettségüknek, mivel az EMIT készítési és azok teljesítéséről szóló beszámolási kötelezettségüket nem teljesítették, nem szolgáltatottak havi rendszerességgel adatokat az energiafogyasztásról, és nem jelöltek ki energetikai felelőst.
------------------------------	--

Az Önkormányzat tulajdonában álló 15 közfeladatellátásban érintett épületből 14 az Önkormányzat és költségvetési szervei használatában volt, egy épületet – *Általános Iskola, Hegyeshalom* – vagyongazdálkodási szerződés keretében a Győri Tankerületi Központ üzemeltetett. A 14 épületből három ingatlant más szervezetek (Sport Club²⁴, Önkormányzati Kft, Tűzoltóegyesület²⁵) használták. Ezekből két ingatlanra (az Önkormányzati Kft. által használt géptárolóra és a Tűzoltóegyesület által használt tűzoltószertárra) vonatkozóan az Nvtv.²⁶ 3. § 11. pontjában foglaltak ellenére ingatlanhasznosítási szerződést nem kötöttek, az ingatlanok használatára vonatkozó jogosultságot az Önkormányzat rendelete sem rögzítette. A Sport Club, az Önkormányzati Kft. és a Tűzoltóegyesület által az épületekben fogyasztott villamosenergiát az Önkormányzat finanszírozta, ezt azonban az Áht.²⁷ 24. § (4) bekezdés c) pontjában és az Ávr.²⁸ 28. § d) pontjában foglalt előírások ellenére a költségvetés előterjesztésekor nem mutatták be a Képviselő-testület részére.

- Az Önkormányzat 2011. évben határozatlan idejű szerződést kötött a Sport Clubbal a sporttelep vonatkozásában. Az ingatlanbérleti szerződés tartalmazta, hogy az ingatlan használatáért bérleti díj nem kerül felszámításra, azonban a közüzemi költségek megtérítéséről nem rendelkezett, azt ténylegesen az Önkormányzat fizette.
- A Sport Club által használt sportpálya, az Önkormányzati Kft. által használt géptároló épület és a Tűzoltóegyesület által használt tűzoltószertár villamosenergia fogyasztásának díjait az Önkormányzat fizette, ezek a kiadások az Önkormányzat 2022. és 2023. évi beszámolóiban jelentek meg. Az Önkormányzat által a helyszíni ellenőrzés során kigyűjtött villamosenergia fogyasztási adatok alapján az ÁSZ számításai szerint a 2022-2023. években ezen szervezeteknek nyújtott közvetett támogatások összege 16 122,0 E Ft volt.

Az Önkormányzat és költségvetési szervei vezetői – mint az üzemeltetésért és fenntartásért felelős szervezetek vezetői – az Önkormányzat és költségvetési szervei tulajdonában, illetve használatában álló, 14 közfeladat ellátását szolgáló épület, épületrész esetében a 2022. és 2023. évek vonatkozásában nem tettek eleget az Ehat. tv. 11/A. § előírásainak.

- Az Ehat. tv. 11/A. § a) pontjában foglaltak ellenére a közfeladat ellátását szolgáló épületek vonatkozásában nem készítették el az EMIT²⁹-eket, ezáltal az Ehat. tv. 11/A. § b) pont szerinti éves jelentéssel kapcsolatos kötelezettségeiket nem teljesítették.
- Az Ehat. tv. 11/A. § c) pontjában, valamint a 122/2015. (V. 26.) Korm. rendelet 7/F. §-ban foglalt előírások ellenére nem jelentették be a Nemzeti Energetikusi Hálózat által üzemeltetett online felületen az épületekre, illetve épületrészekre vonatkozó energiafogyasztási adatokat.
- Az Ehat. tv. 11/A. § i) pontjának ellenére az épületekkel kapcsolatos energiahatékonysági feladatok közvetlen ellátására és a Nemzeti Energetikusi Hálózattal történő kapcsolattartás céljából nem jelöltek ki energetikai felelőst. Az ÁSZ ellenőrzés ideje alatt az Önkormányzat árajánlatot kért a közintézmények energiahatékonysági feladatainak támogatására, amely magában foglalta az Ehat. tv.-ből eredő EMIT készítési, beszámolási és adatszolgáltatási kötelezettségek teljesítését is.
- Az Önkormányzat négy épület esetében (Sport Club, Óvoda és Bölcsőde épülete, Egészség ház) rendelkezett energetikai tanúsítványokkal, azonban azokat az Ehat. tv. 11/A. § f) pontjának előírása ellenére a Nemzeti Energetikusi Hálózat által üzemeltetett online felületre az Önkormányzat nem töltötte fel.

Az Önkormányzat tulajdonában lévő épületek számát, az EMIT-ek, valamint az energetikai tanúsítványok számának alakulását részletesen a IV. melléklet 1. táblázata tartalmazza.

2. Az energiaárak változására tekintettel a gazdálkodás biztonsága érdekében a központi intézkedések adta lehetőségek önkormányzat általi hasznosítása

Összegző megállapítás

Az Önkormányzat az energiaárak változására tekintettel a fixált áras árképzésű energiabeszerezés lehetőségét vette igénybe a földgáz, illetve a villamosenergia ellátás során, mivel meglévő energiavásárlási szerződesei a kormányzati intézkedések adta lehetőségektől kedvezőbb feltételeket tartalmaztak. Ezen túlmenően az Önkormányzat élt a földgáz kereskedelmi szerződésben lekötött földgázmennyiségnél kisebb mennyiségű földgáz felhasználására biztosított lehetőséggel is.

Az energiaárak jelentős emelkedésével párhuzamosan a Kormány³⁰ több olyan intézkedést hozott, amelyek célja az energiaválság kezelésének megkönnyítése volt az önkormányzatok és intézményeik számára. A kormányzati intézkedéseket és az azokhoz kapcsolódó, az igénybe vett lehetőségekről megtett önkormányzati nyilatkozatokat a 2. táblázat mutatja be.

2. táblázat

**A KORMÁNY ÁLTAL BIZTOSÍTOTT LEHETŐSÉGEKHEZ KAPCSOLÓDÓAN MEGTETT
NYILATKOZATOK SZÁMA (DB)**

KORMÁNYZATI INTÉZKEDÉS	ÖNKORMÁNYZAT		KÖLTSÉGVETÉSI SZERVEK	
	IGEN	NEM	IGEN	NEM
Végső menedékes jogintézmény keretében biztosított villamosenergia-ellátás - 217/2022. (VI.17) Korm. rendelet ³¹ 3. §	0	1	0	0
Végső menedékes jogintézmény keretében biztosított földgázellátás 217/2022. (VI.17) Korm. rendelet 8. §	0	1	0	0
Teljes ellátás alapú veszélyhelyzeti átmeneti villamosenergia-ellátás biztosítása 520/2022. (XII. 13.) Korm. rendelet ³² 5. §	0	1	0	0
Veszélyhelyzeti átmeneti földgázellátás biztosítása 388/2022. (X.14.) Korm. rendelet ³³ 4. §	0	1	0	0
Fixált áras árképzésű villamosenergia vásárlás 41/2023. (II. 20) Korm. rendelet ³⁴ 2. §	1	0	0	0
Fixált áras árszabású földgáz vásárlás 12/2023. (I. 20) Korm. rendelet ³⁵ 2. §	1	0	0	0
Földgáz-kereskedelmi szerződésben rögzített minimális mennyiség érvényesítése - 354/2022 (IX.19) Korm. rendelet ³⁶ 2. §	1	0	0	0

Forrás: Az ellenőrzött szervezet által szolgáltatott adatok alapján ÁSZ saját szerkesztés

Az Önkormányzat a 2022. évben az energiaellátás folyamatos biztosítását célzó kormányzati intézkedések közül a fixált áras árképzésű villamosenergia és földgázvásárlás lehetőségére tett nyilatkozatot. A végső menedékes státuszra vonatkozóan az Önkormányzat nem nyilatkozott és nem élt a veszélyhelyzeti villamosenergia és földgázellátás biztosításával, mert hatályos energiavásárlási szerződéssel rendelkeztek, amelyek kedvezőbb feltételeket tartalmaztak.

- Az MVM által a 2022. augusztus 1-je után alkalmazandó meghirdetett végső menedékes árai a villamosenergia esetében 97,97-106,17 Ft/kWh között mozogtak, a földgáz esetében 13,17 Ft/MJ volt.
- Az Önkormányzat 2021. és 2022. évben hatályos általános villamos energia és közvilágítási célú szerződése alapján az általános célú villamosenergia 21,75 Ft/kWh-ba, a közvilágításhoz kapcsolódó villamosenergia 19,50 Ft/kWh-ba került az Önkormányzatnak, ami kedvezőbb volt, mint az MVM által meghirdetett végső menedékes árak.
- Az Önkormányzat 2021. és 2022. évben hatályos földgázszerződése 5,638 Ft/MJ-t tartalmaztak, amely kedvezőbb volt az MVM által meghirdetett 13,17 Ft/MJ árnál, az alapidj tekintetében különbség nem jelentkezett.

Az Önkormányzat és költségvetési szervei éltek a földgáz kereskedelmi szerződésben lekötött földgázmennyiségnél kisebb (75%, majd 2022. december 16-tól 60%) mennyiségű földgáz felhasználására biztosított lehetőséggel, az a 354/2022. (IX. 19.) Kormány rendelet erejénél fogva a szerződés részévé vált.

A 2022. és 2023. évi villamosenergia és a 2023. évi földgázenergia beszerzése több önkormányzattal közös közbeszerzési eljárás lefolytatása során valósult meg, szindikátusi megállapodás alapján. Az Önkormányzat nem látott el gesztori³⁷ feladatokat. A közbeszerzési eljárás megfelelt a Kbt.³⁸ előírásainak, a közbeszerzési eljárás alapján megkötött szerződés összhangban volt az Áht. és Ávr. kötelezettségvállalásra vonatkozó

előírásaival. A 2022-2023. években hatályos öt szerződésből két villamosenergia szerződés pénzügyi ellenjegyzését az Ávr. 55. § (1) bekezdésének előírása ellenére nem végezték el.

A villamosenergia és földgázenergia közbeszerzési eljárást követően kötött szerződések adatait a IV. melléklet 2. táblázata tartalmazza.

A villamosenergia- és földgázenergia-ellátásra vonatkozó szerződésekben a polgármester az Önkormányzat nevében vállalt kötelezettséget, amely tartalmazta az Önkormányzaton túl az önkormányzati költségvetési szervek fogyasztási helyeit is, mivel a költségvetési szervek által használt ingatlanokhoz tartozó mérőórák is az Önkormányzat nevében voltak. Ezáltal a szerződésekben foglaltakkal összhangban az Önkormányzat nevére szóló számlákban jelent meg az önkormányzati költségvetési szervek (Óvoda, Könyvtár és Hivatal) által használt épületek energiafogyasztása. Az Önkormányzat és költségvetési szervei között a közüzemi díjak megosztására és tovább számlázására vonatkozóan írásbeli megállapodás nem született. A Könyvtár és a Hivatal közüzemi költségei nem kerültek tovább számlázásra, azok az Önkormányzat beszámolójában jelentek meg, amellyel az Önkormányzat megsértette az Áht. 6. § (1) bekezdésének előírásait, mely szerint a kiadásokat kormányzati funkciók szerinti funkcionális osztályozás szerint kell nyilvántartani és bemutatni. Ezáltal a beszámoló alapján nem volt megállapítható, hogy a Hivatal, illetve a Könyvtár fenntartásával kapcsolatban milyen összegű közüzemi kiadások kerültek elszámolásra. Az Óvoda közüzemi költségeit az Önkormányzat tovább számlázta az Óvoda részére.

A Képviselő-testület nem élt a közvilágítás korlátozása tekintetében a 449/2022. Korm. rendelet³⁹ 1. § (1) bekezdésében szereplő rendeletalkotás lehetőségével, tekintettel arra, hogy az Önkormányzat indoklása szerint az ellenőrzött időszakot megelőzően, 2017. évben az Önkormányzat a közvilágítás energetikai korszerűsítése keretében a lámpatesteket energiatakarékos LED lámpatestekre cserélte.

3. Az energiaköltségek csökkentése, az energiahatékonyság növelése érdekében kezdeményezett, illetve folyamatban lévő energetikai beruházások értékelése

Összegző megállapítás

Az Önkormányzat a végrehajtott energiahatékonysági fejlesztésekkel kapcsolatos döntéseket a gazdálkodás biztonságát szem előtt tartva hozta meg, azonban a Bkr⁴⁰-ben foglaltak ellenére nem építette ki a beruházási döntések megalapozottsága érdekében a szervezeti célok elérését veszélyeztető kockázatok csökkentésére irányuló kontrollokat. Az Egészség ház korszerűsítése beruházás esetében az Ávr.-ben, a Számv. tv.-ben és az Áhsz.-ben foglaltak ellenére az érvényesítés és az üzembehelyezés nem volt szabályszerű.

A Képviselő-testület a 2017. és 2023. közötti időszakban hét **saját lebonyolítású** energetikai beruházás megvalósításáról döntött, melyek tervezett értéke összesen 1 273 845,8 E Ft volt. A hét **beruházás** közül négy lezárult és három folyamatban volt az ellenőrzött időszakban.

Az ellenőrzött időszakban megvalósult beruházások során két energetikailag korszerű és energiahatékony épület – közösségi színtér és bölcsőde – készült el. Az Önkormányzat tulajdonában lévő épületek energetikai felújítása a Hivatal és az Egészségház épületét érintette. A beruházások keretében sor került az épületek hőszigetelésére, nyílászárók cseréjére és napelemrendszerének kiépítésére. A megvalósított fejlesztésekkel az Önkormányzat a középületek éves elsődleges energiafogyasztásának csökkentését, a megújuló energiaforrásból előállított energiamennyiség növekedését, az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkenését és megújuló energiakapacitás bővítését tűzte ki célul.

A fejlesztési döntések előkészítése vonatkozásában a Bkr. 3. § c) pontjában és a 8. § (2) bekezdés b) pontjában foglaltak ellenére a jegyző nem építette ki a szervezeti célok elérését veszélyeztető kockázatok csökkentésére irányuló kontrollokat a döntések célszerűségi, gazdaságossági, hatékonysági és eredményességi szempontú megalapozottsága tekintetében, mivel az előkészítés során nem vizsgálták a létrejövő eszközök üzemeltetésével, karbantartásával, működtetésével kapcsolatos várható kiadásokat. A beruházások megvalósításáról a Képviselő-testületet és a lakosságot beszámoló és közmeghallgatás formájában tájékoztatták.

A közösségi színtér kialakításának finanszírozására az Önkormányzat 16 éves futamidejű fejlesztési hitelt vett igénybe a Képviselő-testület előzetes döntése és a Kormány 1416/2019. Korm. határozata⁴¹ alapján, 700 000 E Ft összegben, amelyből a beruházás megvalósítása során 633 310,4 E Ft került lehívásra és felhasználásra.

Az önkormányzati ingatlanokon végrehajtott és folyamatban lévő energetikai beruházások adatait az ellenőrzött időszakban a IV. melléklet 3. táblázata tartalmazza. Az Önkormányzat által megvalósított energetikai felújítással és korszerűsítéssel érintett épületek villamosenergia és földgáz felhasználásának természetes adataiban bekövetkezett változását a IV. számú melléklet 4. táblázata mutatja be.

Az ellenőrzés keretében egy, az ellenőrzött időszakban befejezett beruházás – **„Egészségház korszerűsítése”** – előkészítését, megvalósítását és elszámolását tételesen ellenőrizte az ÁSZ.

A beruházás megvalósításához MFP pályázat⁴² keretében 28 768,4 E Ft vissza nem térítendő támogatást nyert az Önkormányzat. A beruházás a közbeszerzési értékhatárt el nem érő beruházás volt. Az Önkormányzat a Beszerzési Szabályzat⁴³ előírásaival összhangban a legkedvezőbb ajánlatot tevővel 29 207,2 E Ft összegben 2019. szeptember 4-én vállalkozási szerződést kötött. A pályázati támogatás 438,8 E Ft-tal történő kiegészítéséről a Képviselő-testület 177/2019. (IX. 2.) számú határozatában döntött.

A gazdasági eseményhez kapcsolódó gazdálkodási jogkör gyakorlás – az érvényesítés kivételével –, valamint a kötelezettségvállalás nyilvántartásba vétele megfelelt az Ávr. előírásainak. Az érvényesítés a 2019. november 8-án, valamint a 2019. december 20-án teljesített 14 603,6-14 603,6 E Ft-os számlák esetében nem felelt meg az Ávr. 58. § (4) bekezdésében foglaltaknak, mivel az érvényesítést a gazdasági vezető által adott írásbeli felhatalmazás hiányában végezték el. A 2019. december 31-ig hatályos Gazdálkodási szabályzat⁴⁴ az Ávr. 13. § (2) bekezdés a) pont előírásai ellenére nem tartalmazta, a 2020. január 1-jétől hatályos Gazdálkodási szabályzat⁴⁵ a jogszabályi előírásnak megfelelően tartalmazta az érvényesítési feladatokat ellátó személy kijelölését.

Az Önkormányzat a Számv. tv.⁴⁶ 52. § (2) bekezdésében és a Számviteli politika⁴⁷ 6. pontjában foglaltak ellenére a beruházás üzembehelyezését nem dokumentálták, mert nem készült számviteli bizonylat vagy azzal egyenértékű dokumentum, ami alátámasztotta volna az üzembe helyezést, a rendeltetésszerű

használatbavétel kezdő időpontját. Ennek következtében az értékcsökkenés elszámolása nem felelt meg a Számv. tv. 52. § (2) bekezdésében és az Áhsz.⁴⁸ 17. § (1) bekezdésében foglaltaknak.

- A műszaki átadás-átvételi jegyzőkönyv szerint a műszaki átadás-átvételre 2019. december 10-én, a tárgyi eszköz és a beruházás nyilvántartó kartonok szerint az aktiválásra 2019. december 17-én került sor, azonban a kartonokon nem rögzítették az aktiválás elszámolásának a bizonylatszámát.

Az Egészségház korszerűsítése során kiállított számlák és azok pénzügyi elszámolásának adatait a IV. melléklet 5. táblázata tartalmazza.

Az Önkormányzatnál nem saját lebonyolításban, hanem **külső beruházó által megvalósított** energiamegtakarítást is célzó fejlesztés volt a közvilágítás korszerűsítése és a sportöltöző felújítása.

Az Önkormányzat a 163/2016. (VII.21.) önkormányzati határozatában döntött a település **közvilágítás korszerűsítéséről** külső beruházás (ESCO konstrukció⁴⁹) keretében, ami a 2017. évben LED izzókra való cserével valósult meg.

- Az ESCO konstrukcióban megkötött szerződés alapján a kivitelező saját költségére elvégezte a beruházást. Az Önkormányzat határozatlan idejű, bérleti és üzemeltetési konstrukcióról kötött szerződést a kivitelezővel, ami a szerződéskötést követő 150 hónapot követően (legkorábban 2029. szeptember 30-át követően) szüntethető meg, a szerződésben szereplő felmondási tilalom miatt. A szerződés szerint az Önkormányzat 2017-től 2029-ig évente 7 003,8 E Ft-ot tartozik megfizetni bérleti és üzemeltetési díj jogcímen, amely tartalmazza a villamosenergia díját, a karbantartási költségeket, a bérleti díjat és a jogszabályban meghatározott egyéb díjakat. A beruházás befejezése óta – a szerződésben foglaltakkal összhangban – összesen 68 882,0 E Ft került kifizetésre a kivitelező részére.

A Képviselő-testület 12/2016. (I. 28.) önkormányzati határozatában döntött a Sport Club által bérelt önkormányzati tulajdonú **sportöltöző felújításának** megtervezéséhez szükséges 480,0 E Ft biztosításáról. A Sport Club által kezdeményezett sportfejlesztési program⁵⁰ szerinti beruházás megvalósítása érdekében a Képviselő-testület a 10/2019. (I. 31.) önkormányzati határozatában a beruházáshoz 12 588,7 E Ft önrész biztosításáról döntött. Az Önkormányzat és a Sport Club között létrejött megállapodás alapján az értéknövelő beruházást a Sport Club a 2022. évben térítésmentesen átadta az Önkormányzatnak, 15 éves sportcélú használat biztosításának kikötésével.

Az Önkormányzatnál a 2017-2023. években végrehajtott energiahatékonyságot növelő és energiamegtakarítást célzó fejlesztések megvalósultak, azok eredményeképpen korszerűbb épületek jöttek létre, a fejlesztéssel érintett bölcsőde, egészségház és közösségi színtér épületek energetikai besorolása javult, villamosenergia fogyasztásuk csökkent. A közösségi színtér és az egészségház épületének energiafogyasztási adatai az Önkormányzatnál, a bölcsőde energiafogyasztási adatai az Óvodánál jelennek meg.

A beruházásokat követően az energiafogyasztási adatok alakulását a IV. melléklet 4. táblázata tartalmazza.

4. Az energiaárak hatásának kezelésére, a kötelező feladatok ellátására, a pénzügyi egyensúly fenntartására tett intézkedések értékelése

Összegző megállapítás	Az Önkormányzat pénzügyi helyzete stabil volt, a kötelező feladatainak ellátása biztosított volt. Az energiaáremelkedés kezelése céljából az Önkormányzat 2022. évben hozott intézkedéseket, azonban azok költségvetési hatásait nem számszerűsítették.
------------------------------	--

A Képviselő-testület az energiaáremelkedések kezelése céljából a 2022. évben két bevételnövelő és kilenc kiadáscsökkentő intézkedést tett. A Képviselő-testület a 2023. év folyamán nem hozott döntéseket az energiaárak növekedése miatti további intézkedések bevezetése érdekében. Az Önkormányzat a kötelező feladatait ellátta, feladat átadás-átvételre nem került sor.

Bevételnövelő intézkedésként a Képviselő-testület a 2022. év folyamán két alkalommal döntött az Óvoda által üzemeltetett konyha vonatkozásában a 124/2022. (VI. 16.) és a 185/2022. (IX. 29.) önkormányzati határozataival döntött a térítési díjak emeléséről az energia áremelkedések hatásainak ellensúlyozására.

Az Önkormányzat két határozatával kilenc, az Önkormányzatra és valamennyi költségvetési szervére kiterjedő energiaracionalizálási, illetve **energiafelhasználás csökkentési** intézkedést tett, amelyben meghatározták a feladatokat az Önkormányzat és a Hivatal, az Óvoda és a Könyvtár vonatkozásában, továbbá a Bkr. előírásaival összhangban megjelölték azok végrehajtási határidejét és felelőseit.

- A Képviselő-testület a 206/2022. (X. 27.) önkormányzati határozatában hét, a 207/2022. (X. 27.) önkormányzati határozatában két intézkedésről döntött. Az intézkedések kiterjedtek a megengedett legmagasabb, illetve legalacsonyabb hőmérsékleti érték meghatározására; az önkormányzati épületek és műemlékek külső megvilágításának (biztonsági és észrevételezés kivételével) tiltására; a parkok, játszóterek, parkolók, temetők, templomok, reklámfelületek egyedi megvilágításának korlátozására a központi közvilágítás kivételével; vízmelegítő bojlerok fűtési hőfokának maximálására; az egyedi hőforrásokat használatának tilalmára; a Hegyeshalmi Sport-, és Szabadidőközpont és a Könyvtár időszakos bezárására.

Az intézkedések költségvetési hatását nem mutatták ki.

Az energiaracionalizálási döntések előkészítése során a döntések célszerűségi, gazdaságossági, hatékonysági és eredményességi szempontú megalapozottsága vonatkozásában a Bkr. 8. § (2) bekezdés a) és b) pontjainak előírása ellenére nem építették ki a szervezeti célok elérését veszélyeztető kockázatok csökkentésére irányuló kontrollokat, mivel a képviselő-testületi határozatokban és a kapcsolódó előterjesztésekben az Önkormányzat nem számszerűsította a kívánt eredményeket, azok nem tartalmazták az energiaárak változásának a hatását a költségvetés végrehajthatóságára, a gazdálkodásra, valamint a kötelező feladatok ellátására. Az intézkedések eredményeként jelentkező megtakarításokat nem számszerűsítették.

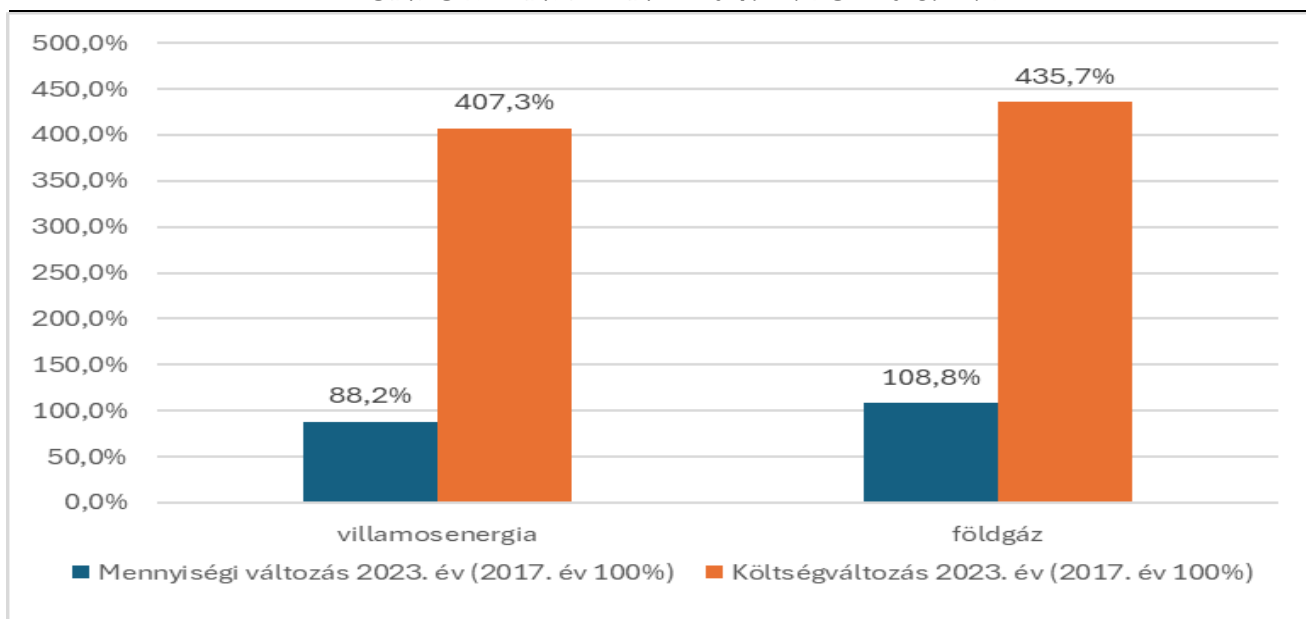
A bevételt növelő, illetve kiadást csökkentő intézkedéseket tartalmazó képviselő-testületi határozatokat végrehajtották, azonban a Bkr. 9. § (2) bekezdésben foglaltak ellenére az intézkedések végrehajtását nem mutatták be a Képviselő-testületnek. A Bkr. 10. §-ában foglaltak ellenére a jegyző nem gondoskodott olyan információs rendszer kialakításáról sem, amely biztosította volna, hogy a lejárt idejű határozatok visszajelentése keretében a Képviselő-testület érdemi tájékoztatást kapjon az intézkedések végrehajtásáról.

Az energiaáremelkedésből eredő megnövekedett működési költségek finanszírozása érdekében az Önkormányzat nem élt az 1473/2022. Korm. határozatban⁵¹ foglalt egyedi egyeztetési lehetőséggel, menedzsmenttervet nem készítettek, a miniszteri biztossal⁵² nem tárgyaltak.

Az energiadíjak csökkentése érdekében megtett intézkedések mellett egyéb tényezők – a 2020-2022.években a COVID járvány miatti, szokásostól eltérő igénybevétel (többek között közigazgatási szünet elrendelése, otthoni munkavégzés elrendelése) – is hozzájárultak az energiafogyasztás változásához, melynek alakulását a 2. ábra szemlélteti.

2. ábra

AZ ENERGIAMENNYISÉG ÉS AZ ENERGIAKÖLTSÉG VÁLTOZÁSÁNAK ARÁNYA AZ ÖNKORMÁNYZATNÁL 2017. ÉVRŐL 2023. ÉVRE

Forrás: Az Önkormányzat által szolgáltatott adatok alapján ÁSZ saját szerkesztés

A villamosenergiafogyasztás a 2017. évről a 2023. évre annak ellenére csökkent, hogy a 2021-2022. években új épületeket (közösségi színtér és bölcsőde) is üzembe helyeztek. A villamosenergia fogyasztásban a 2017-től 2023-ra kimutatható 11,8 %-os csökkenés azonban nem ellensúlyozta a villamos energia áremelkedésének a hatását, amely eredményeképpen a villamosenergia költségek 307,3%-kal emelkedtek. Az Önkormányzat és költségvetési szerveinek földgáz fogyasztása ugyanezen időszakban 8,8 %-os növekedést mutatott, ami közösségi színtér és az új bölcsődei épület miatt megnövekedett földgázfelhasználásnak tudható be. Az Önkormányzat villamosenergia és földgáz célú kiadásainak értéke a megugró energiaárak hatására 2022. évben 145 412,0 E Ft volt, ami 85 302,0 E Ft-tal, 141,9%-kal meghaladta a beruházásokat megelőző 2021. évben teljesített 60 110,0 E Ft-ot. A megemelkedett kiadások fedezetét a bevételnövelő- és kiadáscsökkentő intézkedések mellett az Önkormányzat további saját forrásból, valamint központi költségvetési támogatásokból biztosította. Az Önkormányzat energetikai célú kiadásai 2023. évben 3506,0 E Ft-tal, 2,4 %-kal haladták meg a 2022. évi kiadásait. Az emelkedés a 2021. október 1-jén létrehozott közösségi ház és a 2022. október 1-jén létrehozott bölcsőde földgázfelhasználásának tudható be.

Az energiafogyasztási, valamint energiaköltség adatok alakulását a 2017-2023. év között a IV. melléklet 6. táblázata mutatja be.

Az Önkormányzat az energiaárak változása miatt a 2022. évben nem igényelt támogatást saját forrásainak kiegészítésére. Az Önkormányzat az energiaáremelések hatásainak csökkentése, a működési költségek

finanszírozása érdekében 2023. évben – külön kérelem benyújtása nélkül – a 2023. évi Kvtv. 2. mellékletében szereplő jogcímenek 19 224,9 E Ft központi költségvetési támogatásban részesült, amelynek részletezését a IV. melléklet 7. táblázata mutatja be.

Az Önkormányzat az energiaköltségek várható emelkedése miatt a 2022. évi költségvetési rendeletét az 5/2023. (V. 26.) önkormányzati rendeletével módosította. Az előirányzatok módosítása, valamint a 2023. évi költségvetési rendelet megalkotása során figyelembe vette az energiaárak változásának a hatásait. Az energiaárak emelkedése miatti többletköltségek fedezetének biztosítása céljából a 2022. évben 3175,0 E Ft, 2023. évben 19 050,0 E Ft általános tartalékot, és 19 050,0 E Ft helyi többletadóbevételt használt fel.

Az Önkormányzat pénzügyi helyzete az ellenőrzött időszakban stabil volt, 2023. évben 45 000,0 E Ft megtakarítással rendelkezett, költségvetéseiben a 2019-2023. években átlagosan 97 856,9 E Ft tartalékot képzett. Stabil pénzügyi helyzete miatt a 2022. évben bekövetkezett energiaáremelkedések hatásait kezelni tudta, azok az Önkormányzat kötelező feladatainak ellátását negatívan nem érintették. Az energiaárak változása nem befolyásolta az Önkormányzat megtakarításait, befektetett pénzügyi eszközeinek 2022-2023. év végi állománya (125 091,5 E Ft) nem változott.

- Az Önkormányzat által likvid hitel felvételére, kötvénykibocsátásra nem került sor, a szabad pénzeszközöket a 2023. évben diszkontkincstárjegybe kötötték le, amelyből lejártát követően 2134,0 E Ft hozamot realizáltak.

A Képviselő-testület az Önkormányzati Kft. részére az energiaárak emelkedése miatti kedvezőtlen pénzügyi hatások mérséklése céljából támogatás nyújtásáról nem döntött.

A főbb pénzügyi mutatók alakulását a 3. táblázat mutatja be.

3. táblázat

A PÉNZÜGYI EGYENSÚLY ALAKULÁSA - MUTATÓSZÁMOK

MEGNEVEZÉS	KEDVEZŐ REFERENCIA ÉRTÉK	2019.12.31	2020.12.31	2021.12.31	2022.12.31	2023.12.31
1. Likviditási gyorsráta: a likvid eszközök és a rövid időn belül esedékes kötelezettségek hányadosa	>1,00	31,64	55,29	32,24	13,65	35,96
2. Likviditási gyorsráta változása az előző évhez képest	>0	-	23,66	-23,05	-18,60	22,32
3. Eladósodottsági mutató: a kötelezettségek és az összes forrás hányadosa (%)	max.50-60%	0,77%	7,26%	14,13%	12,52%	10,19%
4. Lejárt szállítói állomány aránya az összes szállítói állományon belül (%)	aránya nem növekvő	-	100,00%	40,00%	100,00%	100,00%
5. Pénzhányad mutató: a pénzeszközök és a rövid időn belül esedékes kötelezettségek hányadosa	>=0,4 és az előző időszakhoz képest nem csökken	26,30	46,18	25,70	10,66	30,03

Forrás: Az ellenőrzött szervezet adatszolgáltatása alapján ÁSZ saját szerkesztés

Az Önkormányzatnál az ellenőrzött időszakban a likviditási gyorsráta és a pénzhányad mutató értéke a 2021. és a 2022. években csökkent, azonban a 2023. évben ismét növekedett.

- A csökkenés oka a 2021. évben az iparüzési adóbevételek elmaradása az előző évhez képest, valamint a beruházási kiadások növekedése. A 2022. évben a közüzemi kiadások jelentős, 70 166,1 E Ft összegű emelkedése a pénzeszközállomány csökkenését eredményezte.

2023. évben a likvid eszközök 646 726,3 E Ft összegű állománya több mint harmincötszörösen meghaladta a rövid időn belül esedékes kötelezettségek 17 983,3 E Ft-os összegét, köszönhetően a pénzeszközök 540 001,8 E Ft-os állományának. A pénzeszközök állományának alakulását kedvezően befolyásolta, hogy a 2023. évben a befolyt iparüzési adóbevétel a várakozások felett alakult és az önkormányzati telkek értékesítéséből a tervezett összeg feletti bevételt realizáltak. A pénzeszközök állományának alakulását továbbá kedvezően befolyásolta az önkormányzati nyertes pályázatokkal kapcsolatban befolyt előlegek 2023. évben fel nem használt része is.

- Az Önkormányzathoz befolyt helyi iparüzési adó összege 2022. évben 55 259,1 E Ft-tal, 2023. évben 83 200,8 E Ft-tal haladta meg a módosított előirányzatot és a 2022. évi 298 400,5 E Ft-ról 2023. évre 80,9 %-kal, 539 672,3 E Ft-ra emelkedett. Az Önkormányzat indoklása szerint a befolyt helyi iparüzési adótöbblet az Önkormányzat illetékességi területén székhellyel, telephellyel rendelkező adózóknak (2022. évben 399, 2023. évben 404 adózó) a Covid veszélyhelyzet megszűnését követő időszakban növekvő nettó árbevétele, illetve a magas infláció hatása eredményezte.
- Az Önkormányzatnak a 2022. évben 74 062,0 E Ft, a 2023. évben 258 794,2 E Ft összegű bevétele származott építési telkek értékesítéséből, amit az értékesítést követően ezen telkek közművesítésére fordítottak. Az Önkormányzat 2023. évi ingatlan (telek) értékesítésből befolyó bevételei 8232,7 E Ft-tal haladták meg a tervezettet.
- Az Önkormányzat részére belterületi utak fejlesztésére a Vidékfejlesztési Programból a 2023. évben 292 352,7 E Ft támogatási előleg⁵³ került folyósításra. A folyósított pályázati előlegekből 2023. év végéig 241 644,1 E Ft-ot nem használtak fel.

Az Önkormányzat eladósodottsági szintje az ellenőrzött időszakban kedvező, a 2019-2023. évek átlagában 8,97 % volt, a referencia tartományban maradt. Az eladósodottság szintje a 2019-2021. években emelkedett, majd a 2022-2023. években fokozatosan csökkenő tendenciájú volt, amelyet a költségvetési évet követően esedékes kötelezettségek 46 714,1 E Ft-os csökkenése eredményezett.

A pénzügyi egyensúly alakulását megalapozó adatokat a IV. melléklet 8. és 9. táblázata tartalmazza.

Az Önkormányzat teljes szállítói állománya az ellenőrzött időszakban lejárt volt, de aránya az Önkormányzat kötelezettségállományán belül nem volt jelentős (2019-2021. években 0,0%, 2022-ben 0,2%, 2023-ban 0,0%), így a lejárt szállítói állomány nagysága az ellenőrzött időszakban nem volt negatív hatással az Önkormányzat pénzügyi helyzetére. A 2023. évi szállítói állomány a 2022. évhez képest 1225,8 E Ft-tal, 86,9 E Ft-ra csökkent, melynek teljes egésze dologi kiadásokhoz kapcsolódott és lejárt szállítói tartozás volt.

- Az Önkormányzat 2022. december 31-i szállítói tartozásának összege 1312,7 E Ft volt, amelyből 1310,4 E Ft 31-90 nap közötti, 2,1 E Ft 91-180 nap közötti és 0,2 E Ft éven túli lejáratú volt. Az Önkormányzat 2023. évi beszámolójában 86,9 E Ft szállítói tartozás szerepelt: 181-365 napos lejáratú 84,6 E Ft, éven túli lejáratú 2,3 E Ft. Az Önkormányzat 2022. évről készített, korosított szállítói kimutatása szerint a 1310,4 E Ft összegű számla figyelmen kívül hagyása okán elkeveredett, a hiba észlelésekor 2023. április 3-án kiegyenlítésre került. A 2022. évi beszámolóban szereplő további 2,3 E Ft összegű

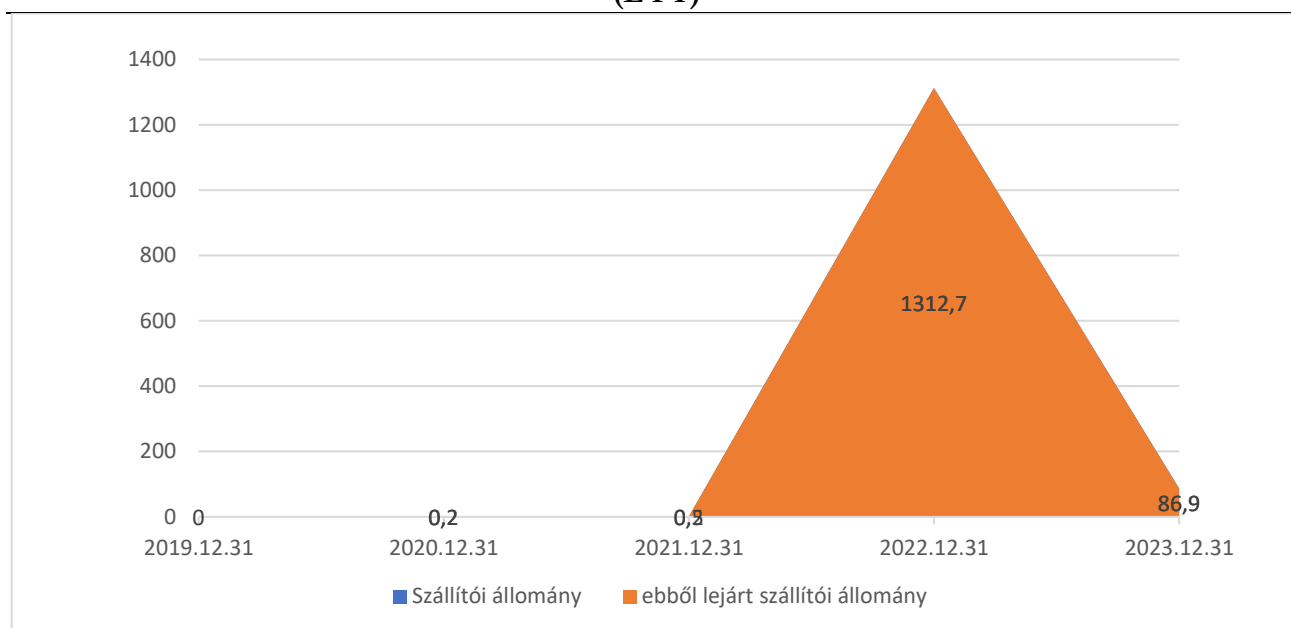
tartozás adminisztrációs hibák (duplán, illetve tévesen kiállított bizonylatok) miatt kerültek kimutatásra, helyesbítésükre a 2024. évben került sor. A 2023. évi korosított szállítói kimutatás szerint a 2023. évi beszámolóban kimutatott szállítói tartozások közül 84,6 E Ft téves könyvelés miatt maradt a szállítói tartozások között, kiegyenlítésükre sor került.

A jegyző a Bkr. 8. § (2) bekezdés d) pont előírása ellenére a szállítói számlák elszámolásánál a kontrolltevékenység részeként nem gondoskodott a szervezeti célok elérését veszélyeztető kockázatok csökkentésére irányuló kontrollok kiépítéséről, ezért az Önkormányzat esetében a szállítói számlák kezelése kockázatot jelent.

A szállítói állomány alakulását a IV. melléklet 8. táblázata tartalmazza és a 3. ábra szemlélteti.

3. ábra

AZ ÖNKORMÁNYZAT SZÁLLÍTÓI ÁLLOMÁNYÁNAK ALAKULÁSA A 2019-2023. ÉVEKBEN (E FT)

Forrás: ÁSZ saját szerkesztés az ellenőrzött szervezet adatszolgáltatása alapján

A belső ellenőrzés a 2022. és 2023. években nem végzett energiahatékonyságot, energiamegtakarítást érintő ellenőrzést.

- A belső ellenőrzés 2023. évben a 2022. évi költségvetési beszámoló szabályszerű elkészítésének és a mérleg alátámasztottságának ellenőrzését végezte el.

JAVASLATOK

Az ÁSZ tv. 33. § (1) bekezdésében foglaltak értelmében az ellenőrzött szervezet vezetője köteles a jelentésben foglalt megállapításokhoz kapcsolódó intézkedési tervet összeállítani és azt a jelentés kézhezvételétől számított 30 napon belül az ÁSZ részére megküldeni. Amennyiben az ellenőrzött szervezet vezetője nem küldi meg határidőben az intézkedési tervet, vagy továbbra sem elfogadható intézkedési tervet küld, az Állami Számvevőszék elnöke az ÁSZ tv. 33. § (3) bekezdése a) és b) pontjaiban foglaltakat érvényesítheti.

HEGYESHALOM NAGYKÖZSÉGI ÖNKORMÁNYZATÁNAK POLGÁRMESTERE RÉSZÉRE

1. *Intézkedjen az Állami Számvevőszék nyilvánosságra hozott jelentésének a kézhezvételt követő 30 napon belül a Képviselő-testület elé terjesztéséről. A jelentést a napirend tárgyalásáról szóló jegyzőkönyvvel együtt tájékoztatásul küldje meg a Kormányhivatal részére is.*
2. *Gondoskodjon az Nvtv. 3. § 11. pontjában foglaltak szerinti hasznosításra irányuló szerződések megkötéséről az önkormányzati tulajdonú ingatlanok használóival.*
3. *Az Ehat. tv. 11/A. § f) pontjában foglaltak szerint gondoskodjon az Önkormányzat tulajdonában lévő épületekre elkészített energetikai tanúsítványoknak - a Nemzeti Energetikusi Hálózat által üzemeltetett - online felületre történő feltöltéséről.*
4. *Az Ehat. tv. 11/A. §-ában foglalt felelőssége körében, a közfeladat ellátását szolgáló épületek tulajdonosának képviseletében az üzemeltetésért és fenntartásért felelős vezetőként gondoskodjon az energiamegtakarítási intézkedési tervek és éves beszámolók elkészítéséről, a havi fogyasztási adatokkal kapcsolatos adatszolgáltatás teljesítéséről.*
5. *Az Ehat. tv. 11/A. § i) pontjában foglaltakra tekintettel intézkedjen az Önkormányzatnál energetikai felelős kijelöléséről és a jegyző közreműködésével írja elő az energetikai felelős számára az Ehat. tv. 11/A. §-a szerinti feladatok ellátását.*

HEGYESHALMI KÖZÖS ÖNKORMÁNYZATI HIVATAL JEGYZŐJE RÉSZÉRE

1. *A Mötv. 41. § (1) bekezdésében foglaltakra tekintettel, a Hivatal vezetőjeként intézkedjen a Bkr. 8. § (1) bekezdésében foglalt olyan kontrolltevékenységek kialakításáról, amelyek biztosítják az Ehat. tv. 11/A. § a), b), c), f) és i) pontjában foglalt dokumentumok elkészítését, a nyilvántartások elkészítését, illetve az adatszolgáltatási kötelezettségek teljesítését.*
2. *Intézkedjen az Áht. 24. § (4) bekezdés c) pontja és az Ávr. 28. § d) pontjában foglaltak szerint a költségvetés előterjesztésekor az Önkormányzat által nyújtott közvetett támogatások bemutatásáról.*
3. *Az Áht. 6. § (1) bekezdésében foglalt előírásnak megfelelően gondoskodjon arról, hogy az önkormányzati szintű költségvetés és beszámoló összeállításánál a közüzemi díjak azon költségvetési szerveknél jelenjenek meg, ahol az energiafelhasználás ténylegesen megtörténik.*
4. *Tegyen intézkedéseket - a Bkr. 3. § c) pontja, a 8. § (1) bekezdése és a (2) bekezdés c) és d) pontjai alapján - olyan kontrolltevékenységek kiépítésére és megfelelő működtetésére, amelyek megakadályozzák a jelentésben leírt, az Ávr. 55. § (1) bekezdését, valamint 58. § (4) bekezdését sértő, pénzügyi ellenjegyzési és érvényesítési jogkörök gyakorlásával összefüggő szabálytalanságok ismételt előfordulását.*
5. *A Bkr. 8. § (2) bekezdés b) pontjában foglaltakra tekintettel az energetikai célú fejlesztésekre irányuló döntések megalapozottsága, a létrehozott tárgyi eszközök hosszú távú üzemeltethetősége érdekében gondoskodjon arról, hogy az előterjesztésekben a tervezett beruházásokat gazdaságossági számításokkal támasszák alá, valamint mutassák ki az eszközök, berendezések fenntartásával, működtetésével kapcsolatos várható kiadásokat, illetve tegyen javaslatot a beruházások eredményeképpen elért megtakarítások folyamatos figyelemmel kísérésére.*
6. *Gondoskodjon a beruházások üzembe helyezésének – a Számv. tv. 52. § (2) bekezdésében és az Önkormányzat számviteli politikájának 6. pontjában foglaltak szerinti – szabályszerű dokumentálásáról.*